

Навчаючи дітей бути обачними при спілкуванні з незнайомими людьми, проводилися різні заходи. Одна з них – це лялькова вистава «Як Котик курчатко навчав». На прикладі пригод казкового курчатка діти засвоювали практичні дії щодо опору неприйнятним пропозиціям, якими б привабливим вони не видавалися. Пояснюючи про безпеку, вихователі звертають увагу і на те, що не тільки на вулиці, а й удома може чекати небезпека. А саме причиною небезпеки можуть бути речі та предмети домашнього вжитку: сірники, газова плита, електроприлади, побутова хімія, ліки. Особлива увага приділяється вмінню дитини, при необхідності, чітко назвати власну домашню адресу, користуватися телефоном та набирати номер служби порятунку, швидкої допомоги, поліції.

Різноманітні форми роботи відбуваються і з пожежної безпеки. Навчаючи дітей та узагальнюючи їх знання про користь та шкоду вогню педагоги вдало використовують мультимедійні технології, наочність, дидактичні ігри та завдання, досліди, практичні заняття та інше. Наймовірні враження отримали дошкільнята від зустрічі зі справжніми пожежниками, які провели роз'яснювальну роботу про причини виникнення пожежі. Позналили малюків з спецодягом та засобами гасіння вогню. Надали можливість посидіти у справжній пожежній машині. Також кожної весни в закладі проводяться тренінги з евакуації дітей та персоналу при пожежі. В кожній віковій групі є тривожна сумка, засоби індивідуального захисту (маски), бейджики на кожному дитині з домашньою адресою, дані про батьків та номери їх телефонів.

Ознайомлюючи дітей з природними та техногенними катаклізмами проводилися заняття на тему: «Що таке радіація?», «Небезпечні вибухові предмети», «Що таке викид хімічних речовин?»

В зимовий період дітей знайомимо з небезпечними явищами природи (ожеледиця, заметіль, хуртовина, мороз, крига на воді, льодохід тощо).

З метою ефективної організації роботи з ОБЖД, обов'язково залучаються і батьки вихованців, відбувається тісна взаємодія ЗДО + батьки + діти, через спільні виставки дитячих тематичних малюнків, висвітлення інформації через батьківські куточки та папки-пересувки, залучення батьків до виготовлення фотогазет, книжочок-цікавинок та інше.

Отже, при системній, планомірній організованій роботі педагогічного колективу з даного питання, до кінця навчального року дошкільнята успішно засвоюють потрібні знання та набувають певних умінь та навичок відповідно віку, що сприяє формуванню бережного ставлення до власного життя та здоров'я, а це основа майбутнього нашої країни.

Список використаної літератури

1. Лохвицька Л. Про себе треба знати, про себе треба дбати – програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку // Тернопіль : «Мандрівець», 2014р.
2. Тимовський О. А., Репік І. А. Дитина у світі дорожнього руху – програма з основ формування безпечної поведінки дітей дошкільного віку під час дорожнього руху // Тернопіль : «Мандрівець», 2016р.
3. Білан О.І., Низьковська О.В. Українське дошкільля – програма розвитку дитини дошкільного віку // Тернопіль: «Мандрівець», 2017р.

ПРОБЛЕМА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЗ СИСТЕМОЮ «ЛЮДИНА-МАШИНА»: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

*Закладна А. О.
м. Полтава*

Анотація. Аналізуються нові вимоги до людини в контексті науково-технічного прогресу, а також ергономічність системи «людина-машина». Розглядаються зовнішні

чинники, що можуть впливати на оператора та призводити до надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: людський фактор, система «людина – машина», аварія, оператор, безпека, технічно-науковий прогрес.

Початок третього тисячоліття характеризується новими вимогами щодо безпеки життєдіяльності людини. Людство повністю користується всіми благами, що надає технологічний прогрес, нерідко ігноруючи важливість дотримання правил безпеки в своїй професійній, трудовій діяльності. Поряд з підвищенням рівня виробництва та матеріальних благ, стрімкою урбанізацією технічно-науковий розвиток підвищив можливість аварій на підприємствах, що створює загрозу людству та планеті в цілому. Механізація та автоматизація засобів виробництва висуває перед людиною високі вимоги, водночас збільшуючи кількість виробничих небезпек для життя людей.

Дослідження впливу людського чинника на ризик виникнення небезпечних ситуацій – актуальна проблема експлуатації сучасних технічних систем [2, с. 496]. Дане питання розглядали у своїх працях Коржик Б. М., Резчиков Е. А., Коваль Н., Шевченко В. І. та ін. дослідники.

Питання щодо ризиків, пов'язаних із потенційно небезпечними об'єктами регулюється Законом України «Про об'єкти підвищеної небезпеки», який визначає правові, економічні, соціальні та організаційні основи діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, і спрямований на захист життя і здоров'я людей та довкілля від шкідливого впливу аварій на цих об'єктах шляхом запобігання їх виникненню, обмеження (локалізації) розвитку і ліквідації наслідків [1]. За принципом включення людини в процес управління всі технічні засоби поділяються на автоматизовані й неавтоматизовані, а людина в свою чергу є керівником операції, активним учасником дії системи, тобто оператором [2, с. 496].

Система «людина – машина» є ергономічною, що передбачає керованість системи, відповідність фізіологічним та психофізіологічним характеристикам оператора, включно з гігієнічними вимогами. В ергономіці людина, машина і середовище розглядаються як єдине ціле при провідній ролі людини. На ефективність діяльності оператора можуть впливати ряд зовнішніх чинників: організація виробництва; комфортність робочого місця, що полягає в забезпеченні мікроклімату, ергономічних вимог; взаємини в колективі [4, с. 347-348].

Ергатична система висуває високі вимоги до стану здоров'я оператора, його психологічної стійкості та емоційної рівноваги та здатності до автоматизації відповідних дій. У критичних ситуаціях оператор має швидко зорієнтуватися та прийняти ефективне рішення, користуючись при цьому знаннями про будову системи. Для ергатичних систем, для яких не проводять попередній професійний і психофізіологічний відбір, людина-оператор з невідомим рівнем стресостійкості є елементом, що підвищує загальний ризик системи [3, с. 46].

Причини аварій на підприємствах визначаються такими критеріями:

- порушенням вимог технологічного процесу та правил безпеки;
- несправністю техніки;
- людським фактором.

Людський фактор відіграє основну роль, адже безпека кожного на виробництві залежить від дотримання правил дисципліни, організованості та відповідальності за свої дії, а також кваліфікованості та компетентності робітника. Нерідко причини аварій криються в низькій професійній підготовці персоналу до дій в екстремальних умовах.

Часто причини аварій криються в несправності техніки, що впливає на весь робочий процес та в подальшому може спричинити фатальні наслідки. Проте не слід забувати, що характеристики «машини» залежать від діяльності та особливості «людини». Наслідком техногенного прогресу є старіння техніки, а також зниження

професіоналізму персоналу, через що в майбутньому слід очікувати більшу частоту аварій на техногенних об'єктах [5, с. 445].

Важливою є єдність між оператором і машиною, відсутність якої визначається помилкою оператора, що в подальшому позначиться на функціонуванні підконтрольної системи та призведе до катастрофи.

При проектуванні системи «людина-машина» необхідно дотримуватися санітарних норм, що закріплені законодавством. Важливим є освітлення приміщень, оскільки специфіка роботи операторів пов'язана зі сприйняття та обробкою саме візуальної інформації. Для того, щоб створити оптимальні для оператора умови праці особливу увагу слід приділяти засобам техніки безпеки (сигнали небезпеки, гальмівні пристрої та блокування; дистанційне керування та ін.).

Отже, найважливішим чинником безпеки ергатичних систем є індивідуальність людини, її можливості виконувати діяльність під впливом стрес-чинників, а також рівня підготовки до конкретного виду діяльності. В сучасних умовах взаємодія людини з технікою значно ускладнилась, тому успіху в партнерстві живого та неживого можна досягти лише тоді, коли будуть враховані особливості кожного з елементів розглядової системи.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014. № 2245-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>
2. Коржик Б. М., Дмитрієв С. Л., Коваль Ю. В., Попова А. С. Питання безпеки та ризику в системі «людина-машина-середовище». Коммунальное хозяйство городов. 2009. № 90. С. 495–499.
3. Мигаль Г. В. Стресостійкість оператора як передумова безпеки функціонування ергатичних систем. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. 2017. Т. 16. С. 40–47.
4. Сабітова О. А., Коржик Б. М. Взаємозв'язок людського фактору з системою «людина-машина». Коммунальное хозяйство городов. 2010. № 95. С. 345–348.
5. Соха Ю. І. Системний підхід і проблеми моделювання природно-техногенної безпеки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2012. № 727. С. 440–448.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

*Шапошнікова А. О.
м. Полтава*

Анотація. У статті йдеться про проблему виховання та її причини, а також про шкільні фактори, що призводять до погіршення здоров'я. Першочергові завдання педагога початкових класів, що сприяють формуванню в них компетентного ставлення до свого здоров'я. Види робіт з безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Ключові слова: здоров'я, безпека життєдіяльності, інструктажі, умови, правила і норми.

Нині гостро стоїть проблема виховання нової особистості, яка мала б міцні знання та вміння, широкий культурний і політехнічний світогляд, уміла користуватися новітніми технологіями, приймала нестандартні рішення, головне – була здоровою та вела здоровий спосіб життя.

Сьогоднішні школярі є потенціалом суспільства України. Проблемі здоров'я суспільства сьогодні приділяється величезна увага – проводяться дослідження щодо можливості збереження здоров'я дітей у сучасних умовах, досліджуються критерії